

**Hizb-ut Tahrir / Sudan Vilayeti Resmi Sözcüsü'nün 26 Rabi'u's Sâni 1447 / 18 Ekim 2025 Cumartesi
Günü Düzenlediği Basın Toplantısında Yaptığı "Hükümetin Altınla İlgili İşlemleri Kontrol Altına Alma
Yöntemindeki Bocalaması ve Bunun Cüneyh'in Değeri Üzerindeki Etkisi" Başlıklı Konuşması**

Güney Sudan 2011'de ayrılınca, Sudan en büyük gelir kaynağı olan petrolün %75'ini kaybetti. Bu büyük kaybı telafi etmek ve ülkeye döviz sokmak için altın madenciliği ön plana çıktı. 2008'den sonra hızla yayılan madencilik faaliyetleri sayesinde Sudan, 2024'te 73.8 ton üretimle Afrika'nın beşinci büyük altın üreticisi konumuna yükseldi. (Kaynak: El Cezire Net). Ancak bu devasa üretimden ne devlet hazinesi ne de Sudan halkı payını alabildi. Altın, yabancı ve yerli şirketler tarafından adeta talan edildi. Hatta halkın kendi imkanlarıyla çıkardığı altın bile bazıları tarafından alınıp kaçak yollarla ülke dışına çıkarılmaktadır. Dediklerimizin ne kadar doğru olduğunu göstermek için, şimdi size Sudan'daki en büyük altın madenlerinden birkaç örnek vereceğiz ve hükümetin bu madenlerle ilgili neler yaptığına (veya yapmadığına) bir bakacağız!

Sudan'ın kaynak yönetimi sorunlarına tipik bir örnek El Faşer'in 100 km kuzeyindeki Cebel Amir madenidir. Reuters'e göre yılda yaklaşık 50 ton altın çıkarılıyor, yani Afrika'nın üçüncü büyüğüdür. Ama bu stratejik varlık devletin kontrolünde değildir. Devlet, onu silahlı grupların yağmalamasına terk etmiş, en sonunda da 2017'de maden, Hızlı Destek Kuvvetleri ve Wagner gibi Rus şirketlerinin kontrolüne geçmiştir.

Hızlı Destek Güçleri'ne bağlı El-Cüneyd şirketi 2021 yılında Cebel Amir madenini hükümete devrettiğini açıklamış olsa da gerçekte maden bugün bile halen HDG'nin kontrolündedir.

Bir diğer örnek de Sudan'ın kuzeydoğusundaki Hassal madenidir. Bu madenin %60'ı Sudanlı Ariab şirketine aittir. Geriye kalan %40'lık hisse ise Mısırlı ünlü iş adamı Necib Sawiris'in sahibi olduğu La Mancha Resources şirketinin elindedir.

Bir diğer örnek de Blok 14 madenidir. Sudan'ın kuzeyinde Mısır sınırı yakınında yer almakta olup, Mias Sand Projesi olarak adlandırılmaktadır. Madenin %70 hissesi Avustralyalı Perseus şirketine, %20'si Sudan hükümetine, %10'u ise Mias adlı yerel bir Sudan şirketine aittir.

El Cezire Net'te yayınlanan bir rapor, Cebel Amir madeninden ve Güney Darfur'daki 10'dan fazla madenden çıkarılan altının önce Çad'a kaçırıldığını, orada bu altına sanki Çad'da çıkarılmış gibi belgeler düzenlendiğini, sonra da bu belgelerle yasal bir mal gibi BAE'ye ihraç edildiğini gösteriyor. Sudan'da altın kaçakçılığı, ta eski rejimden beri hükümetteki kodamanların yönettiği bir operasyondur! Hartum Havaalanı ve Sudan limanları gibi resmi kanallardan altın kaçakçılığı yapılıyor. Ayrıca, hem orduya hem de istihbarat teşkilatına bağlı şirketler altın madenciliği işletmektedir ancak bu şirketlerden elde edilen gelirler devletin kasasına gitmemektedir.

Sudan Ordusu ile Hızlı Destek Kuvvetleri arasında savaş çıkınca, ülkenin ekonomik damarları başta olmak üzere altyapısı büyük darbe aldı. Ülkeye dolar gibi döviz kazandıran ihracat durdu. Bunun doğal sonucu olarak Sudan cüneyhi, dolar ve diğer yabancı paralar karşısında erimeye ve çökmeye başladı. Savaş yüzünden zaten çekilmez olan hayatlar, bu ekonomik çöküşle birlikte daha da dayanılmaz hale geldi: Fakirlik ve yoksunluk arttı, salgın hastalıklar ve açlık baş gösterdi.

Ekonomideki bozulmayı durdurmak için Başbakan Kâmil İdris başkanlığında Ekonomik Acil Durum Komitesi, 20 Ağustos Çarşamba günü toplandı. Sudan Haber Ajansı'nın haberine göre, komite ekonomiyi kontrol altına almak amacıyla bir dizi kararlar aldı. Bu kararların en dikkat çekenleri şunlar:

1- Belgesiz altın bulundurmamak artık kaçakçılık suçu sayılacak.

2- Altın kaçakçılığını önlemek için ihracat sıkı takibe alınacak.

3- Altın alım satımı devlet tekeline alınacak.

Hükümetin, altın ticaretini devlet tekeline alma kararını açıklamasının hemen ardından, bu kararın bizzat hükümet içinde çığnendiği ortaya çıktı. 12 Ekim 2025 Pazar günü Port Sudan'da yapılan kritik toplantıda, Merkez Bankası Başkanı Burai Al-Siddiq, altın ihracatının sadece Merkez Bankası üzerinden yapılması gerektiğini savundu. Ancak, Maliye Bakanı Cibril İbrahim'in açıkça desteklediği altın vurguncusu şirketler, bu karara açıkça karşı çıktılar. Görüşmede çıkan sert tartışma üzerine Vali Al-Siddiq'in toplantıyı öfkeyle terk ettiği öğrenildi. Bu olayın hemen ertesi günü, (Devlet Başkanı) El Burhan Merkez Bankası Başkanı Burai Al-Siddiq'ı görevden aldı ve yerine Sudan'ın ilk kadın Merkez Bankası Başkanı olan Amna Mirghani'yi atadı. Merkez bankasının görevden alınmasıyla hükümetin altın politikasındaki temel problemi, hâlâ çözölmüş değildir. Bu sorun şudur:

A- Büyük altın madenlerinin, devletin uhdesinde olması yerine, şirketlerin ve bireylerin eline bırakılması; ülkenin servetlerinden çoğunu kaybetmesine ve servetin az bir kesimin eline geçmesine neden olmaktadır.

B- Çıkarılan altının miktarının izlenememesi ve kayıt altına alınamaması, sektörün denetlenmesini imkânsız hâle getiriyor.

C- Alım fiyatı, alıcı kurum ve ihracat tekeli konusundaki çelişkili politikalar, altının yurt dışına ve komşu ülkelere (Mısır, BAE, Çad) kaçak yollarla sevk edilmesini teşvik ediyor.

D- Rakamlar, kaçakçılığın boyutunu gözler önüne seriyor: Resmi olarak açıklanan altın üretiminin yaklaşık %70'i geleneksel madencilerden gelmesine rağmen, bu üretimin büyük bir kısmı kaçak yollarla ülke dışına çıkarıldığı için devlet bundan faydalanamıyor.

Altın konusu parayla doğrudan bağlantılı olduğu için, Sudan poundunun değer kaybı sorunu birkaç nedene indirgenebilir; en önemlileri şunlardır:

1- Sudan para biriminin altın veya gümüş yerine dolara endeksli olması.

2- Enflasyonu körükleyen ve paranın değerini eriten karşılıksız para basılması.

3- Ülkenin küresel ölçekte zengin ülkeler arasına girmesini sağlayacak devasa tarımsal, hayvansal ve madensel kaynak potansiyeline rağmen, kaçakçılık ve kronik siyasi istikrarsızlık nedeniyle ihracat performansının zayıf kalması.

4- Buğday, ilaç, petrol ürünleri ve benzeri birçok ihtiyacın ithalatına bağımlı olunması; bu da dolar gerektirmekte, dolara olan talebi yükseltmekte ve Cüneyh'i zayıflatmaktadır. Halk, parasının her gün değer kaybettiğini görünce Cüneyh'e olan güvenini yitirdi. Artık insanlar (ve özellikle tüccarlar), paralarını korumak için Dolar veya Altın alıp saklıyorlar. Bu stokçuluk, dolara olan talebi daha da artırmakta ve yerel para biriminin değerini hızla düşürmektedir.

Hükümetin hem altın hem de yerel para birimi Cüneyh konusundaki tutumu, bir kafa karışıklığını ve sorunun nasıl çözüleceğine dair net bir vizyonlarının olmadığını gösteriyor.

Biz, Hizb-ut Tahrir / Sudan Vilayeti olarak, ümmetimize karşı duyduğumuz sorumluluk bilinciyle, İslam akidesine dayanarak bu konuyla ilgili köklü çözümleri sunuyoruz:

Birincisi: İslam'a göre altın, özellikle de Sudan'da örneklerini gördüğümüz büyük ve sürekli üretim yapan madenler, kamu mülkü sayılır. Bu madenlerin özel şirketlere veya şahıslara peşkeş çekilmesi haramdır; çünkü bu kaynaklar tüm ümmetin hakkıdır. Devlet, bu kaynakların bekçisidir; görevi, çıkarılmasını ve pazarlanmasını denetlemektir. Geliri de ya halka hizmet olarak (yol, hastane) dönmeli ya da halka nakit olarak dağıtılmalıdır. Devletin, bu ortak serveti şahıslara veya şirketlere hibe etme, iltimas geçme veya satma yetkisi yoktur! Tirmizi'nin Abyad bin Hammal'dan rivayet ettiğine göre

"Kendisi (bir gün) Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in yanına geldi ve O'ndan tuzlayı kendisine vermesini istedi. Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem de bu tuzlayı ona bağışladı. Ebyad b. Hammal dönüp gidince (orada bulunanlardan) bir adam: Ey Allah'ın Rasulü! Ona neyi bağışladığını biliyor musun? Ona ancak kesilmeyen suyu bağışladın!" dedi. Peygamber Sallallâhu Aleyhi ve Sellem, "O tuzlayı Ebyad b. Hammal'dan geri aldı." buyurdu." Tükenmeyen servet (el-mâl el-'add), tıpkı pınarı hiç kesilmeyen bir su kaynağı gibi, sürekli olan bir maden demektir. İslam hukukuna göre, hükümetin bu tür altın madenlerini şirketlere mülk olarak devretme hakkı yoktur. Hükümetin görevi, bu şirketlerle belirli bir ücret karşılığında anlaşmaktır. Şirketler, bu ücret karşılığında altını devlet ve kamu yararı için çıkarır; maden şirketlerin mülkü olmaz. Böylece, çıkarılan altın üzerinde şirketlerin hiçbir hakkı olmaz ve tüm altının devletin kontrolüne geçmesi garanti altına alınır. Devlet de bu zenginliği halkın yararına kullanır.

İkincisi: İslam'a göre, bir devletin para biriminin temeli altın ve gümüşdür. Peygamber Efendimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem, Romen Dinarı'nı ve Fars Dirhemi'ni belirli ağırlıklar üzerinden İslam Devleti'nin resmi parası olarak kabul etmiştir. Daha sonra, 4.25 gram altın değerinde İslam Dinarı ve 2.975 gram gümüş değerinde Dirhem basılmıştır. Ancak ABD Başkanı Nixon'un Dolar'ın altınla bağıntıyı koparmasıyla Dolar, tüm dünyada temel para birimi haline gelerek tüm dünyada egemen para haline gelmiştir. Hizb-ut Tahrir'in hazırladığı Hilafet Devleti anayasa taslağının 167. Maddesi'nde bu konu şöyle ele alınmaktadır: *"Devletin parası, gerek sikkeli gerek sikkersiz olarak altın ve gümüşdür. Devletin bu ikisinden başka nakit çıkartması caiz değildir. Devletin, hazinesinde denk miktarda altın ve gümüş karşılığı olması koşuluyla, altın ve gümüş yerine başka bir şey çıkarması caizdir. Dolayısıyla altın ve gümüşten tamamen denk mukabilleri varsa, devletin bakır, bronz, kâğıt veya benzerini çıkartıp bunları kendi ismiyle sikkeli nakit yapması caizdir."*

Peki, neden para biriminin temeli olarak altın ve gümüşü belirledik? Çünkü İslam, birçok değişmez ve kalıcı hükmünü doğrudan altın ve gümüşe bağlamıştır. Örneğin, diyet (kan parası) 1000 altın dinar olarak belirlenmiştir. Hırsızlık için el kesme cezasının sınırı çeyrek dinar ve üzeridir. Bunun gibi birçok şer'i hüküm, altın ve gümüşü esas alır. Aynı şekilde, paranın zekâtı da altın ve gümüş üzerinden hesaplanır. Hatta İslam tarihinde geçen tüm parasal işlemler altın ve gümüşle yapılmıştır.

Üçüncüsü: Sudan bir altın ülkesidir! Eğer para biriminin temelini altın yapsaydı, parası en güçlü para olurdu! Çünkü altının, dış etkenlerden etkilenmeyen, kendinden menkul bir değeri vardır ve bu değer (küçük oynamalar dışında) sabittir. Bu durum, yerel para biriminin şu anda maruz kaldığı kronik değer erozyonu ile taban tabana zıttır. Eğer ülke, boşa giden altın gelirlerini, İslam hukukunun bu konudaki hükümlerini uygulayarak değerlendirseydi, bu çöküş kesinlikle yaşanmazdı. Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

"Rikazda beşte bir vardır" Yani, devlet (kamu malı olan) tükenmeyen tüm maden kaynaklarına el koyar. Buna ek olarak, bireylerin kendi çabalarıyla ürettikleri madenlerden de beşte bir (%20) oranında pay alma hakkına sahiptir.

Dördüncüsü: Bu köklü çözümleri, ancak bağımsız ideolojik bir devlet uygulayabilir; ülkemizin bugünkü hali gibi, servetleri yağmalamak, halkı yoksullaştırmak ve zayıflatmak için birliğini parçalamaya çalışan

sömürgeci kafire bağımlı, güdümlü bir devlet değil! Sudan'ın petrol gelirlerinden faydalanmasını engellemek için Güney Sudan'ı ayıran Amerika, şimdi de altın ve değerli madenler zengini Darfur'u Sudan'dan koparmaya çalışıyor.

Ey Sudan halkı! Tek kurtuluş yolunuz, Hizb-ut Tahrir ile omuz omuza verip, Nübüvvet metodu üzere Raşidi Hilafet'i kurmak için çalışmaktır. Hilafet, Rabbinizi razı edecek, onurunuzu size geri kazandıracak ve Allah'ın ülkemize bahşettiği zenginlikler ve refah içinde yaşamınızı sağlayacaktır.

ve's Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

İbrâhîm Usmân [Ebu Halîl]

حزب التحرير

Hizb-ut Tahrir

Sudan Vilayeti Resmi Sözcüsü

21 October Street, Imarat al-Vaqf, Ground Floor, East Khartum /Sudan

Tel: +(249) 0912240143 - 0912377707 | **E-Mail:** spokman_sd@dbzmail.com

www.hizb-ut-tahrir.org | www.hizb-ut-tahrir.info | www.turkiyevilayeti.com